Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САҤА ОЛОХ

Хаһыат 1931 сыл алтынньы 15 күнүттэн тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААҔЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААҔЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 5 (6297) | 1986 сыл. Тохсунньу 11 күнэ СУБУОТА | Сыаната 3 харчы.

ССКП райкомугар, райсовет исполкомугар —

СҮӨҺҮ КЫСТЫГАР—АХСААБАТ БОЛҔОМТОНУ

Кыстык үс ыйыгар общественнай сүөһүттэн бородууксуйаны ылыыны уонна соҕотуопкалааһыны элбэтиигэ совхозтар, отделениелэр, фермалар коллективтарын уонна биирдиилээн сүөсүһүттэр социалистическай куоталаһыыларын түмүгэ ССКП райкомун бюротун уонна райсовет исполкомун холбоһуктаах мунньахтарыгар көрүлүннэ.

Совхозтар куоталаһыыларыгар барыта 48,73 баалламмыт «Мугудай» совхоз, отделениелартан 52,19 баалламмыт Болугурдар бастаатылар. Оттон усулуобуйаны үгүс көрүүкэргэ толорботох Эрилик Эристиин аатынан, «Чурапчы» совхозтар, Чакыр, Хоптоҕо, Арылаах, Сылаҥ отделениелара тиһэх миэстэлэргэ хааллылар.

Ыанньык фермалар коллективтарыттан ордук үчүгэй көрдөрүүнү Болугуртан Кыстык Кугда ферматын бырааттыы Вл. И. уонна В. Н. Диодоровтар салайар корпустара уонна Мугудайтан Т. Н. Терютина старшайдаах Лыбыытах ситиһиилэр. Ити курдук, ыанньыксыттар уонна бороосску көрөөччүлэр ортолоругар куоталаһыы кыайыылаахтара чуолкайданнылар. Бастыҥ коллективтар уонна сүөсүһүттэр оройуоннааҕы Бочуот доскатыгар таһаарылыннылар.

Үүтү ылыыга, мүччүргэ сүөһүнү төлөһүтүүгэ ахсынньыга уонна кыстык ыйыгар туруоруллубут сорудахтары үгүстэр толорботулар. Ол түмүгэр оройуон үрдүнэн валовойунан 1249,1 тонна үүт ылан, эбэһээтэлистибэ 88,9 бырыһыан толорута уонна, биир фуражнай ынахтан баара-суоҕа 179 кг ылыллан, бэлиэтэммит кирбиин 10,9 бырыһыанынан ситиһиллибитэ. Ынахтан аасыыт кыстыгы туһааннаах кэмнээҕэр эҕэр аҕыйах бородууксуйа ылыллыына. Бороосску үс ыйдааҕы орто привеһа 29,2 кг тэҥнэһэн графигы 7,8 кг ситиспэтэҕит.

Бу кэмгэ 177 ынах сүөһү коннуунан өлөн, хаһаайыстыбаларга улахан хоромньу таһаарылынна. Ордук элбэх сүөһү Эрилик Эристиин аатынан (69 сүөһү), Субуруускай аатынан (48) уонна Карл Маркс аатынан (26) совхозтарга туһата суох туораата.

Ити барыта общественнай сүөһү кыстыгар сиптээх тэрээһин суоҕун көрдөрөр. ССКП райкомун бюрота уонна райсовет исполкома, туох ханнык иннинэ, сүөһүгэ эбии аһылыгы бэлэмнээн сиэтии туруута эдьас мөлтөҕүн кыстыгы тэрийии биир сүрүн итэҕэһин быһыытынан бэлиэтээтилэр. Үгүс отделениелэр эбии аһылык көрүҥнэрин бэлэмнээһиҥҥэ тыырдыллыбыт сорудахтары ыраастыынан толорбокко ыһаллар. Сайын уонна күһүн соҕотуопкаламмыт 2880 тонна дулҕаттан сүөһү аһаҕар 1040 тонната эрэ тиэрдилиннэ. Быйылгы курдук тардыс аһылыктаах кыстыкка рационы дулҕанан байытыыга ураты болҕомто уурулуохтаах эрдэттэн биллэрэ. Ол эрээри «Чурапчы» Карл Маркс аатынан уонна «Мугудай» совхозтарга дулҕаттан олус аҕыйаҕы оҕоскуоттаатылар. Оттон быйылгы, талаҕы соҕотуопкалааһыҥҥа, гидропоннай күөҕү үүннэриигэ уопсай быһаарыы тахсыбытын эрэ да барыллыбат. Оҥуоха эбии отделениелэргэ оту ороскуоттааһыҥҥа сиптээх хонтуруол олохтонмотоҕун түмүгэр хорҕомнооһун, сүөһүгэ бэрээдэгэ суох сиэтии түбэлтэлэрэ таһаарыллыннылар. Холбоһуктаах мунньахха совхозтар директордара сүөһү сүрүн аһылыгын оросхуоттааһынын кытаанахтык хонтуруоллуулара, рационы эбии аһылык ордук наадалаах көрүҥнэринэн байытар суһал дьаһаллары ылаллара булгуччулааҕын туһунан тоҕоостоон бэлиэтэннэ.

Совхозтарга төрүөҕү ылыыга, ынаҕы искусственнай сиэмэлээһиҥҥэ бэлэмнээһин ырааҕыкан се-[illegible] суох. Бу сүрүн сусталаах хаһаайыстыбаннай хампаанньаны тэрээһиннээхтик ыытар туһугар былааннаммыт дьаһаллар уталыталлыбакка толоруллуохтаахтар. Чуолаан, бары фермаларга уоллардыллыбыт ынахтары бэлэхтээн көрүү, төрөөбүт ынахтары раздойдааһын, төрүөҕү сиптээх миэстэҕэ туруоруу, бу ый 15 күнүн ааспакка ынаҕы күҥҥэ үстэ ыаһыны олохтооһун уонна искусственнай сиэмэлээһин пууннарын аһыы дьаһаллара бэлиэтэннилэр. Искусственнай сиэмэлээһини хааччыытын совхозтар директордара, партномнара күннэтэ хонтуруоллуохтаахтар.

Эти государствоҕа туттарыы былаанын ый ахсын эрдэ-дэхсэ толорон иһэр наадаттан улахан болҕомто ыччат сүөһүнү былааннаах уотууга уурулуохтааҕын туһунан этилиннэ. Хаһаайыстыбаларга соҕотуопкаҕа барыахтаах сүөһүнү бэлэхтээн уотууну ирдэнэрин курдук тэрийбэттэрэ кытаанахтык сэмэлэннэ.

Кыстык төрдүс ыйыгар үүтү валовой ылыыга уонна государствоҕа туттарыыга (икки бастакы колонкаларга тоннанан), ынаҕы искусственнай сиэмэлээһиҥҥэ (үһүс колонкаҕа) маннык сорудахтар тиэрдилиннилэр:

Одьулуун	33	32	20
Хатылы	21	20	10
Болтоҥо	30	29	10
Хоптоҕо	11,5	11	25
Хайахсыт	29	28	25
Чакыр	16,5	16	—
Сылаҥ	32	31	10
Килэҥки	23,5	23	10
Арылаах	21,5	21	10
Болугур	51	50	10
Соловьев	24,5	24	—
Мугудай	39	38	10
Чыаппара	34	33	5
Толоон	19,5	19	5
Орой. үрд.	**386**	**375**	**150**

ССКП райкомун бюрота уонна райсовет исполкома совхозтар партийнай, профсоюзнай уонна комсомольскай тэрилтэлэрин сүөсүһүттэр ортолоругар политическай-иитэр үлэни хаһаайыстыбаҕар да ордук көрдөбүллээхтик туруоралларыгар, ССКП XXVII съеһин достойнайдык көрсөр иһин дьиҥнээхчи көхтөөх социалистическай куоталаһыыны тэнитэллэригэр эбээһинэстээтилэр.

БОЧУОТ ДУОСКАТА

Кыстык үс ыйыгар общественнай сүөһүнү иитиигэ, киниттэн бородууксуйаны ылыыны уонна соҕотуопкалааһыны элбэтиигэ социалистическай куоталаһыыга үрдүк көрдөрүүлэри ситиспиттэр оройуоннааҕы Бочуот доскатыгар таһаарыллаллар:

СОВХОЗТАРТАН

«Мугудай» совхоз (директор Сергеев С. И., партком секретара Кронникова М. Д., профком председателэ Оконешникова В. Г., комсомольскай тэрилтэ секретара Толстоухова М. Д.).

«Мындаҕаайы» совхоз (директор Чичигинаров В. П., партком секретара Яковлев И. И., профком председателэ Попов С. Е., комсомольскай тэрилтэ секретара Петухов Е. Е.).

Карл Маркс аатынан совхоз (директор Ефремов В. К., партбюро секретара Окорокова Е. Е., профком председателэ Петухов В. В., комсомольскай тэрилтэ секретара Петрова А. М.).

ОТДЕЛЕНИЕЛАРТАН

Болугур отделениета (управляющай Павлов А. Х., партбюро секретара Николаева В. И., сельсовет исполкомун председателэ Сидоров М. М.).

Мугудай отделениета (управляющай Пермяков Н. Д., партбюро секретара Аммосова Л. Н., сельсовет исполкомун председателэ Терютин Ф. Н.).

Толоон отделениета (управляющай Ноговицын С. С., партбюро секретара Решетников П. Н., сельсовет исполкомун председателэ Протодьяконова Е. Н.).

ЫАННЬЫК ФЕРМАЛАРТАН

Кыстык Кугда ферматын бастакы корпуһун коллектива (Болугур, старшай Диодоров Вл. И.) — фуражнай ынах ахсыттан 321-лии кг үүтү ыан эбэһээтэлистибэтин 124,9 бырыһыан толорбутун иһин.

Лыбыытах ферматын коллектива (Мугудай, старшай Терютина Т. Н.) — хас биирдии фуражнай ынахтан 320-лии кг үүтү ыан эбэһээтэлистибэтин 140,9 бырыһыан толорбутун иһин.

Кыстык Кугда ферматын иккис корпуһун коллектива (Болугур, старшай Диодоров В. И.) — хас биирдии фуражнай ынахтан 305-тии кг үүтү ыан эбэһээтэлистибэтин 123 бырыһыан толорбутун иһин.

Үрэх Күөрэ ферматын коллектива (Одьулуун, старшай Парфенов А. И.) — фуражнай ынах ахсыттан 296-лыы кг үүтү ыан эбэһээтэлистибэтин 138,3 бырыһыан толорбутун иһин.

«Маяк» ферма коллектива (Толоон, старшай Оконешникова М. Н.) — фуражнай ынах ахсыттан 292-лии кг үүтү ыан эбэһээтэлистибэтин 106,6 бырыһыан толорбутун иһин.

«Юбилейнай» ферма коллектива (Болугур, старшай Дыдаева С. Н.) — хас биирдии фуражнай ынахтан 290-нуу кг үүтү ыан эбэһээтэлистибэтин 140,8 бырыһыан толорбутун иһин.

ЫАННЬЫКСЫТТАРТАН

Захаров Владимир Миронович (Мугудай) — хас биирдии фуражнай ынаҕыттан 574-түү кг үүтү ыан эбэһээтэлистибэтин 208 бырыһыан толорбутун иһин.

Собакин Егор Гаврильевич (Соловьев) — фуражнай ынаҕын ахсыттан 563-түү кг үүтү ыан эбэһээтэлистибэтин 145,9 бырыһыан толорбутун иһин.

Диодоров Владимир Ильич (Болугур) — хас биирдии фуражнай ынаҕыттан 492-лии кг үүтү ыан эбэһээтэлистибэтин 151,9 бырыһыан толорбутун иһин.

БОРООСКУ КӨРӨӨЧЧҮЛЭРТЭН

Захаров Василий Титович (Килэҥки) — 50 бороосскуну тыыннаах иитэн хас биирдиилэрин 66,4 кг төлөһүппүтүн иһин.

Потапов Никита Гаврильевич (Килэҥки) — 50 бороосскуну тыыннаах иитэн хас биирдиилэрин 65,6 кг төлөһүппүтүн иһин.

Коркин Николай Гаврильевич (Килэҥки) — 50 бороосскуну тыыннаах иитэн хас биирдиилэрин 64,1 кг төлөһүппүтүн иһин.

«Чурапчы» совхоз коллективын 1986 сылга СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЙ ЭБЭҺЭЭТЭЛИСТИБЭТЭ

Биһиги, «Чурапчы» совхоз рабочайдара, инженернэй-техническэй үлэһиттэрэ уонна сулууспалаахтара, уон иккис пятилетка бастакы сылыгар маннык социалистическай эбэһээтэлистибэни ылынабыт:

СҮӨҺҮ ИИТИИТИГЭР

— ынах сүөһү ахсаанын 3690 төбөҕө, ол иһигэр ынаҕы 1420-ҕэ тиэрдэн сүөһү иитиитин государственнай былаанын бу көрүҥҥэ толоруохпут;

— үүтү валовой ылыыны 2020 тоннаҕа, государствоҕа туттарыыны 1800 тоннаҕа тиэрдиэхпит, соҕотуопкаҕа 500 тонна эти туттаран сылдааҕы былааны халбакка суох толоруохпут.

Ити кирбиилэри ылар туһугар сүөһү иитиитин хааччыстыбаннай көрдөрүүлэригэр манныктары ситиһиэхпит:

— хас биирдии фуражнай ынахтан 1425 кг үүтү ыахпыт;

— ыырай деловой тахсыытын 70 бырыһыаҥҥа, кулуну деловой ылыыны 78 бырыһыаҥҥа тиэрдиэхпит;

— государствоҕа үүт 60 бырыһыанытан итэҕэһэ суоҕун бастакы суортаанан туттарыахпыт, бородууксуйа 89 бырыһыана табаарынастаах буолларын ситиһиэхпит;

— государствоҕа туттарыллар ынах сүөһү орто ыйааһынын 325 кг тиэрдиэхпит, отделение ахсын биирдии сүөсүһүт интенсивнай уотуунан бастайааннай дьарыктанарын, күһүҥҥү уотууга 400 сүөһүнү туруоран хас биирдиилэрэ ортотунан 25-тии кг төлөһүйэллэрин ситиһиэхпит;

— ынахтары тоҕорулубут сиэмэнэн искусственнай сиэмэлээһини саҕалыахпыт, отделениелэрга искусственнай сиэмэлээһин түөрт пуунун туттуохпут;

— үүт хаачыстыбатын тупсарар иниттэн сайылыктарга кулун тутар 15 күнүгэр диэри 500 тонна муус хаһаанылыахпыт. Таммыны сайылыкка үүт сойутар установканы таҥан үлэлэтиэхпит.

ХОНУУ ҮЛЭЛЭРИГЭР

— туорахтаах культураны 435 гектарга ыһан гектартан ортотунан 7,0 центнер үүнүүнү хомуйуохпут, онон 300 тонна туорах бурдугунан хааччыныахпыт;

— 2800 тонна сиэлэһи соҕотуоккалаан былааны 800 тоннанан аһарыахпыт, сүөһү аһылыгар буолар төрдүгэр астаах культураны 20 гектарга ыһан 150 тонна үүнүүнү ылыахпыт, онон былааны 10 тоннанан аһарыахпыт;

— 6800 тонна оту соҕотуопалыахпыт, ол иһиттэн 700 тоннатын престиэхпит;

— элбэх сыллаах оттор ыһыллар баайыналарын 320 гектарга тиийэ кэҥэтиэхпит, Сылаҥҥа элбэх сыллаах оттору үүннэриигэ дьарыктанар анал звенону тэрийиэхпит;

— лугомелиоративнай отрээт күүһүнэн сыл устата 250 гектар ходуһаны тупсарыахпыт;

— 20 километрдаах капитальнай күртөһү тутуохпут, 100 гектарга нуолсутууну ыытыахпыт;

— Ньидьили биригээдэтин материальнай-техническэй базатын бөҕөргөтүөхпүт, государствоҕа 130 тонна хапыыстаны туттарыахпыт.

МЕХАНИЗАЦИЯҔА

— техниканы кэдьүүстээхтик туһанан автопарк сыллааҕы былаанын 20 тыһ. тонна-километрынан аһарыахпыт, өрөмүөннүүр мастерскойу кыамтатын толору туһанан тракторы сылга 280 күн үлэҕэ таһаалларын ситиһиэхпит;

— ферманы механизациялааһыны салгыы ыытан 420 сүөһүгэ уулатыыны, 300 сүөһүгэ ноҕуому ыраастааһыны эбии механизациялыахпыт, итиннэ анал звено үлэлиирин ситиһиэхпит;

— С. С. Лазарев звенотугар престэнэр от тута прицепкэ тиэйэн иһэрин, престэммит оттон 300 тоннатын балаҕан ыйын 15 күнүгэр диэри фермаларга аҕалылларын ситиһиэхпит;

— сыл устата 10 тонна бензини, 15 тонна дизельнай уматыгы кэмчилиэхпит;

— хотоннор микроклиматтарын тупсаран алта ЭПВ, алта РТЭ сылытааччылары уонна 60 электроплитаны эбии таҥыахпыт.

КАПИТАЛЬНАЙ ТУТУУГА

— отделениелэргэ биирдии сүөсүһүт дьиэтин тутан үлэҕэ киллэриэхпит;

— Сылаҥҥа саҥа кормоцеҕы, хотону, икки квартиралаах дьиэни тутуохпут, Арылаахха хотону саҥардан тутуохпут. Сылаҥ уонна Арылаах отделениелэрыгар үлэ уонна сынньалаҥ лааҕырдарын ситэриэхпит, Үһүн Күөллээҕи фермалы сыл бастакы аҥарыгар өрөмүөннээн бүтэриэхпит.

ТҮҮЛЭЭХХЭ

— 35 тыһ. солк. түүлээҕи туттаран былааны 5 тыһ. солк. аһарыахпыт.

ЭКОНОМИЧЕСКАЙ ҮЛЭҔЭ

— ынах сүөһү иитиитигэр 2, сылгыны иитиигэ 3, хонуу үлэтигэр 16 коллективтарга ис хаһаайыстыбаннай ахсааны олохтоон, коллективнай бэдэрээт ньыматынан үлэлээһини саҕалыахпыт;

— ис хаһаайыстыбаннай ахсааҥҥа чековай форманы олохтуохпут;

— эт уонна үүт себестоимостарын 2 бырыһыан намтатыахпыт, үлэ оҥорумтуотун 1 бырыһыан үрдэтиэхпит.

(Эбэһээтэлистибэ совхоз алын коллективтарын уопсай мунньахтарыгар ылылынна).

ЭРИЛИК ЭРИСТИИН аатынан совхоз өрөмүөннүүр мастерскойа үлэ күүрэнэн ыытыллар ритмэ көрүстүбүтэ. Ол тигинэс-таҕыныр тыастан араҕса охсуон баҕарбахтыы туттан Петр Афанасьевич Иванов тиэйэн кэлбитэ, тыаска мэһайдаахтыы диатэҕэ буолуо, үлэлиир хонтуоратыгар сирдээбитэ.

Уһун субуруо остуол иннигэр оттүгэр киирэн олорбут үлэ дьоно туох эрэ кэрдээрү кэпсэтиилэр, күлсэн көбдьүөрүн кэлэллэр.

—Кылгас тохтобул кэмигэр түһэ охсон ылааччыбыт. Тимирэ кытта түстэр дьоҥно сынньалаҥ маннык көрүнэ, түһүгэр, олус хааалаах. Кылаабынайа, дьону түмэр,—диэн быһаарбыта Петр Афанасьевич.

Петр Афанасьевич аҕыс оҕолоох ыал бастакы оҕолоро эбит. Аҕыс оҕо—аҕыс дьылҕа. Бары олох суолунан көрчөх буолан киириттэр. Ыал икки оҕото Александр Мэҥэ-Хаҥалас оройуонугар Горькай аатынан совхоза зоотехнигынан үлэлиир. Аҕатын аатын сүгэр Афанасий совхоз Хол-

техниканы үлэлиир кыһыгар Акулина Афанасьеваҕа оҕо-уруу көрсөн олорор, оттон эдэр кини маҥна, уолугар Петрдаах-ха, кэлбит.

Кинилэр Өлүөхүмэттэҕи сыллара бүһүү-хатыы дьигиэх оскуолатынан буолбуттара. Техникумҥа үөрэнэр кэмигэр кини «Холос-1», «Холос-2» студенческай тутар этэрээттэр командирдарынан сылдьан Дьиригиэ хортуоппуй ууруллар овощехранилищетын, Хайахсыыка гараж тутуутун салайбыта. Совхозка студенческай тутар этэрээттэр күүстэрин туһаныы практиката олохтонуутугар бу саҕалааһын тирэх буолбута.

сэтинньи 10 күнүнээҕи куораҕа этэ. Онно бу коллектив ситиһиилэрин түбүгэн барт үчүгэйдик кэпсээбит.

Мастерской сэбиэдиссэйэ. Бу үгүс түбүгтээх, кэлиилээх-барыылаах дуоһунас. Кини, бэйэтэ этэринии, күн айыы кыһалҕаны утары айаныыр. Ол кыһалҕа быһаарыллыыта, кэскиллээҕи өйдүүрү уонна туруорсары эрэйэр. Сэбиэдиссэй сотору таҕыта коллективтын туһэн олорон ССРС 1986-1990 сылларга уон-

Уобаластааҕы XXXIV партийнай конференция делегата

КОММУНИСТ ДЬУЛУУРА

Кылгас кэпсэтии иннинэн үлэ дьоно соруктаах аххаҥнык түргэтэйбиттии «тэль» тыынан хаалбыттара. Коллективка үлэ хас биирдии мүнүүтэтэ куннүүгүн, учуокка сылдьарын «Үлэ мүнүүтэтин» экрана биһэрэгэнитэ. Экраҥҥа бары, биир киһи курдук, кэлэн бэлиэтэлээр. Кыһыл мүнүүк дьиэтэ, кырдьыгэ, олус кыараҕас эбит. Ол эрээри кыыр-балчы олох, саҥастас сыһыан бу кыраҕай дьиэҕэ иһэн турары курдук санааҕа кэлэҕин.

Өрөмүөннүүр мастерской сэбиэдиссэйэ Петр Афанасьевич Иванов үлэһиттэргэ кыйыы-кэрдиин биэрэрдээхтиэ диэт, селекторнай сибээс аппаратын үрдүгэр түстэ. Кини билигин күннээҕи үлэ түбүгэр, этэргэ дылы, төбөтүн оройунан түспүт кэмигэр, күндү аҕаабчыым, кэпсии түһүүм дуу...

Урут түһэн этэххэ, хонтуораҕа барсан иһэн Петр Афанасьевич ... туппутунан сылдьар кырдьаҕас киһи көрсүбүтэ.

—Ийэҥ дуу?—диэн ыйыттым.

—Суох, доҕоор, эбэм ээ,—диэн соһуппута.

Ыал эбэтэ Устинья Ягодина Спиридонова быйыл 86-с кыс хаарыгар үктэммит. Саҥаны тухары ... эрэһэ киһи эбит. Киниҥ кыыһа Мария Николаевналыын үлэстэн икки ыалынан олороллор эбит: биирдэрэ Сылаҥҥа «Чурапчы» совхозка кылаабынай зоо-

төрүттээҕи отделениетыгар трактористыыр. Эппиэпит курдук, ыал тэрдэс оҕото Акулина «Чурапчы» совхозка үлэлиир. Алексей—Ытык Күөлгэ тутуу участогын бухгалтера. Анна—Алдан куоракка госбанк үлэһитэ, Архип—СГУ студена, быйыл инженер-тутааччы дипломун ылыахтаах. Оһоҕос түгэҕиниэҕи уолчаан Аркадий сотору таҕыта Советскай Армия кэккэтиттэн сулууспалаан кэлээт, 13 нүөмэрдээх СПТУ-ҕа шофер идэтигэр үөрэнэр.

Петр аҕатынаан Афанасий Филиппович бэрт кыра саастыттан оттон ... үлэтигэр тэгиэ сылдьыбан кыһаҕас-хотугас бүгүрү буола улааппыта. Күүстээх үлэ кэннититтэн балыктаһан, куобахтаһан, ардьыгар, нуска-хааска сытыһад уолчаан тылынан этиллибэт дуоһуйууну ылара. Кини оҕтун билигин даҕаны ыһыктыбат. Быһаана куоһүгэр аҕата ... тумулутар дурдалаан Сэрии, үлэ ветерана Георгий Романович Габышевтыын отуу уоттаах кэпсэлэрин биирги атаараллар, булчуулар.

Петр Афанасьевич Иванов билигин үлэлиир мастерскойа 1971 сыллаахха үлэҕэ киирбитэ. Эдэр кини маҥна 1972 сыллаахха Өлүөхүмэттэҕи тыа хаһаайыстыбатын техникумун бүтэрэн кэлбитэ, отделение механигынан ылыллыбыта. Ол иннинэ 60-нус сылларга Эрилик Эристиин аатынан колхозка шофердаабыта.

Авто уонна тракторнай паркалар үлэлэриттэн совхоз үлэтэ-хамнаһа быһаччы тутулуктаах. Ол да иһин өрөмүөннүүр мастерской үлэһиттэрэ күүстэрин, биримэлэрин харыстаабаттар. Шофердар уон биирис пятилеткатааҕы былааннарын болдьоҕун иннинэ—алтыныыта, толорбуттарын туһунан рапортаабыттара. Тракторастар бодоэрэттиин үлэлээбит кыһалҕалары баһылааттылар. Ааспыт сыллааҕы былааннарын 106 бырыһыан толорбуттара, быйыл даҕаны куһаҕана суохтук үлэлээн иһэллэр.

Өрөмүөннүүр мастерской үлэтин кээмэйэ сылтан сыл улаатан иһэр. Быйыл 33 тракторы, 35 автомашинаны өрөмүөннүүр былааннааҕа. Оҥу 100 бырыһыан толордо. Маныаха бэйис разрядтаах токарь П. В. Герасимов, уус А. П. Лукин, слесарь С. П. Романов ахсаабат үлэлэрин түмүгэ баар.

—Билиги үлэбит дьон үлэтин көрүүтүн тыллар,—диэбитэ сэбиэдиссэй нэгэтин саҕалаамытыгар.

Дьон үлэтин көрүүтүн... Ол кэмгэ кини пятилеткатааҕы былааннарын толортообут шофердар Н. Н. Иванов, А. А. Посельской, Н. П. Андреев, Н. Д. Васильев, А. А. Сокольников тустарынан диригэ ыттыстабылынан кэпсээбитэ. Уонна В. Тарутин «Если бы не умельцы» диэн заметкатын ниһэллэхтик уура сылдьарын көрдөрбүтэ. Ол «Правда» хаһыат дьыл-

на 2000 сылга диэри кэмигэ экономическай уонна социальнай сайдыытын Сүрүн туһаайыыларын иттэнэ коллектив олортон үөскээн тахсар соруктарын тустарынан кэпсэтистэ.

Бу ис-иһиттэн сирэйдиин-харахтыын сырдаан кэлэ-кэлэ, иһэн-күдүнаан олорон кэпсиир киһи тылын олоҕор кэрэхсэнэр элбэх быһыылаах... Кини туох-ханнык киһиннэ кадрдар техническай үйэ ситиһиилэрин идэлэрин тосхоллоруан ингэриниэ иһэллэригэр баҕарар. Олох хаһан биир сиргэ турбута баарай? Техническай үйэ доксун харбыта билиги да совхозтарбыт материальнай базаларыгар тиийэн кэлиитэ, Саҥа технологиянан үлэлиир механизмнары баһылааһын боппуруоһа туруоҕа. Дьэ, онуоха механизатордар дэниэр дьон сөп түөһээр бэлэм буолуулара буолуо суоҕа дуо? Ол туһунан толкуйдуура саамай сөп.

Баар ис кыахтары туһаныыга Петр Афанасьевич эмиэ этэр тыллаах. Хотон биһиги совхозтарбыт тутаах ... Эт, үүт иһин оксуһуу манна быһаарыллар. Оттон ол хотонноору кэскилэ суох тутан кэбиһии холобурдара кинини хомоталлор эрэ. Комплекстары ортотунан трактор киирэр-тахсар тына түтуу сүөһүнү аһатыы процеһын түргэтэтэриҥ аһан, илии күүстээх үлэтин биллэрдин чэпчэтиэ

этэ, диир кини. Дьон үлэлиир усулуобуйатын тупсарыы, социалистическай куоталаһыыны тэрээһиннээхтик ыытыы, интерьердэр үлэни тупсарыы, күүһүрдүү суоттарыгар техника кодьүүһүн хас да төгүл улаатыыннарар кыахтар баарлар эбит диэн баҕар өрөмүөннүүр мастерской сэбиэдиссэйэ. Оҥу кини совхозка үлэлээбит 21 сыллаах үлэтин практикатыгар олоҕуран этэр.

—Аҕан-суоттаан үлэлиири кэскиллээх оҥкулара,—диир Петр Афанасьевич.

Кэскил оҥкуллара, Үһэлээҕи, кэскиллээҕи оҥорууну коммунист Петр Афанасьевич Иванов ытык иэһин толоруу курдук өйдүүр.

x x x

Сэтинньи 30 күнэ. Оройуон коммунистарын XXVIII партийнай конференцияларын ыытыылаахтарын ортолоруттан кинини эмиэ баара. Ол күн оройуон коммунистара буолары турар XXXIV уобаластааҕы партийнай конференцияҕа делегатынан Петр Афанасьевич Ивановы биир санаалаах талбыттара. Ол үрдүк итэҕэли чэстээхтик коммунист киһи олоҕун былааныы тухары сүгүөҕэ уонна конференция уураахтарын олоххо киллэрэр туһугар дьулуһуоҕа. Оттон кини бүгүҥҥү түбүгүн туһунан кэпсээтэххэ иһиннээ.

Семен ПОПОВ.

Снимокка: П. А. Иванов.

СОНУННАР

НАУКА КҮННЭРЭ

Тохсунньу 6—10 күннэригэр оройуоҥҥа Наука күннэрэ ыытыллыннылар.

Саха государственнай университетын преподавателлара экономическай наука кандидата К. М. Ермолаев уонна А. В. Мельничук састааптаах лекторлар бөлөхтөрө Эрилик Эристиин аатынан уонна «Мындаҕаайы» совхозтарга, оройуон киин киһилэрин үлэ коллективтарыгар, үөрүүлэр тохсунньутааҕы мунньахтарыгар ..., партийнай тэрилтэлэр секретардарыгар ... боппуруостарга лекцияларын аахтылар. Үрдүк бэлэмнээх лекторлар үлэһиттэр элбэх боппуруостарыгар хоруйдаатылар.

Е. ПЕТРОВ.

Кэрэхсэбиллээх лекциялар

Тохсунньу 8 күнүгэр ССКП райкомугар партийнай тэрилтэлэр секретардарын күнэ ыытылынна.

Бу түмсүүгэ пятилетка бүтэһик сылын түмүктэрин уонна оройуоннааҕы XXVIII партийнай конференция уураахтарын олоххо киллэриигэ партийнай тэрилтэлэр иннилэригэр турар соруктарыгар кэккэник тохтоон ССКП райкомун бастакы секретара Г. М. Сысолятин тыл этэ. «Экономика, научнай-техническай прогреска олоҕуран норуот хаһаайыстыбатын сайдыытын түргэтэтии тутаах проблемаларын туһунан» СГУ преподавателэ, экономическай наука кандидата К. М. Ермолаев, «Личность коһүгүйэ уонна ... туһунан» СГУ преподавателэ А. В. Мельничук лекцияларын аахтылар.

Секретардар бу түмсүүлэригэр партийнай тэрийэр, политическай итэр үлэ чорчу боппуруостарыгар сүбэлэр барыллыннылар.

С. ЧИЧИГИНАРОВ.

ПАРТИЙНАЙ ТЭРИЛТЭЛЭРГЭ

ХАМСААҺЫН ТАХСЫБАТА

Сылаҥ сельскай Советын сессиятыгар, исполкомҥа ССКП КК «Арыгылааһыны уонна алкоголизмы туоратар дьаһаллар тустарынан» уураатын общественность иһин ... быһаарыылаах мунньахтарыгар, үлэ коллективтарыгар туруорулан биһирэбилин ылбыта. Итирдэр утахтары атыылааһыны бараадатааһыҥҥа кэһиилэринэ ... этиилэри киллэрбитэ. Онуоха чопчу дьаһаллар ылыллыбыттара.

Сотору таҕыта «Чурапчы» совхоз партькома кэһиилээх арыгылааһыны уонна алкоголизмы утары охсуһуу дьаһалларын олоххо киллэрии хааммытын туһунан сельскай Совет исполкомун председателэ В. П. Ваншев отчуотун истэ. Партком үлэни саҕалааһыҥҥа сорох дьаһаллар ылыллыбыттарын бэлиэтээн туран бу улахан боппуруоһу тэрээйиигэр бочуумнаах хотуттуулар таһаарыллыбыттарын ыйда. Ол курдук, ылыллыбыт дьаһалларын толоруу туругун туһунан исполкомҥа да, сессияҕа да биир да сылайанчы отчуоттаабатах.

Общественнай тэрилтэлэр үлэлэрэ биир кининэн салайыы тэрииллибэтэҕин түмүгэр табааһылары сууттар, ДНД-лар үлэлээбэтэхтэр. Бииридиилээн дьону ыытта үлэ ыытыллыбат буолан общественнай бэрээдэгин кэһии, буруйу оҥоруу түбэлтэлэрэ аҕыйаабаттар. Арыгыта суох сиэгалы үгэстэри үөскэтиигэ үлэ ыытыллыбат. Онуоха культурнай-сырдатар тэрилтэлэри түмэ тардыллыбатах.

Арыгыта суох чэпчэн тэбэр олох иһин охсуһар общество биир эрэ коллективка тэриллибит. Ол үрдүнэн сир ахсын айобулу ылбыт бу общество «тэрийиигэ» хамсааһын таһаарыллыбатах.

Партком арыгылааһыны уонна алкоголизмы туоратар дьаһаллары олоххо киллэриигэ кэһиилээх онтооҕ үлэ тэриллибэтэҕин иһин таб. В. П. Ваншевка кытаанах сэрэтиини оҥордо.

С. НИКОЛАЕВ.

«СЭРИИ, МОСКВА, КЫАЙЫЫ»

Москва историятын уонна улаатыылыан оҥоһулуутун музейын саалаларыгар 1941 сыл ахсынньытыгар советскай столица аннытыгар фашистскай сэриилэри үлтүрүтүүгэ анаммыт «Сэрии, Москва, Кыайыы» диэн экспозиция тэнийэ тардылынна.

Быыстапкаҕа Москватааҕы кыргыһыы кыттыылаахтара фотокорреспонденнар уонна кинооператордар документальнай фотографиялара көрдөрүллэллэр.

Снимокка: «Өйдөбүнньүк фото. Берлин, 1945 сыл ыам ыйа». (Т. Н. Мельник фотота).

СССТА фотохроника.

ЮНКОР

Туругура түр, эйэ

Сотору таҕыта биһиги оскуолабыт «Маяк» үлэлээн сынньанар лааҕырын коллектива Эйэ комуссалын республикатааҕы комитетыттан Махтал суругу тутта. Маны оҕолор эйэ комуссалыгар активнай кыттыылларынан ситистилэр. Ол курдук, нэһилиэккэ ыытыллар бары общественнай-политическай дьаһалларга үөрэнээччилэр активнайдык кытталлар, эйэни комуссаччылар кинигэ баттаһыыларын хомуйаллар, интернациональнай доҕордоһуу салаатыгар эмиэ ... оруттаах үлэни ыыталлар. Оттон сайыҥҥы оттүгэр «Маяк» лааҕыра түмсэн тэрээбут совхуоһут үлэтигэр-хамнаһыгар кыттаЛлар. Ааспыт сайын 120 тонна оннугар 128,2 тонна оту соҕотуохтаан совхозка туттарбыттара. Лааҕыр коллектива биһиги бочуоттаах чилиэммит Советскай Союз Героя Зоя Космодемьянскаяны ылаа, кинигэ аһаллыбыт харчыны Эйэ Советскай фондугар биэрбитэ.

Сир үрдүгэр Эйэ туругурарын, планета оҕолоро бары дьоллоох буолалларын туһугар өссө активнайдык үлэлиэхпит.

Оля ТИХОНОВА,
Нюргуяна ФЕДОРОВА,
VI кылаас үөрэнээччилэрэ.

Ольулуук.